

November 2009/mp

Turisme–samarbejde på småøerne

Den 9. november 2009 holdt Småøernes Aktionsgruppe et seminar i Odense om ø-turisme og samarbejde. Som oplægsholder og mødeleder deltog Claus Rex fra VisitDenmark.

Målet var at sætte fokus på mulighederne for et tættere samarbejde om turisme:

- Muligheder og begrænsninger
- Potentialer
- Indhold og anbefalinger

Dette papir er en opsamling fra debatten på seminaret og indeholder desuden en række aktuelle henvisninger.

Seminarets oplæg og diskussioner mandede ud i formuleringen af syv anbefalinger om, hvordan vi kan arbejde med turisme-samarbejde. Disse anbefalinger blev samlet i et

'mini-manifest'

1. Vi skal holde et højt basisniveau, så kvaliteten altid er i orden (service, faciliteter, standard på værelser og spisesteder osv.).
2. Vi skal skabe premium-produkter (turist-produkter med noget 'ekstra', en særlig kvalitet).
3. Ø-premium bygger på 'det lokale', det menneskelige og 'det autentiske' (fortællinger, kultur, naturoplevelser, maritime oplevelser, fødevarer osv.).
4. Samarbejdet skal skabe merværdi for virksomhederne.
5. Vi skal sikre kvalitet i vort samarbejde ved at
  - uddanne os,
  - indgå bindende aftaler og
  - have en fælles opfattelse (af vores produkter og af kvalitet).
6. Vi skal søge samarbejde med nye aktører – også på 'fastlandet' (hoteller, busselskaber, turistkontorer osv.).
7. Vi skal synliggøre, at **vi** giver merværdi til vores samarbejdspartnere.

Derudover blev der i løbet af dagen sat fokus på tre andre områder:

Merværdi for hele øen: Vi skal synliggøre, at ø-turisme skaber merværdi for hele øen (færgen, købmanden m.fl. tjener på de turister, som turist-virksomhederne trækker til øen), ligesom såvel politikere som virksomheder på fastlandet også skal se os som værdifulde og bidragende samarbejdspartnere.

Samarbejde med øens foreninger m.m.: Lokale arrangementer og begivenheder som festivaler, fester, maratonløb, kunstdage og dragedage er vigtige elementer i ø-turismen. Her kan ø-gæsten opleve det lokale engagement og den lokale 'kultur'. Bag disse arrangementer står ofte frivillige kræfter og foreninger, som dermed giver et uvurderligt bidrag til turismen (og til det lokale liv i det hel taget). I nogen tilfælde kan der etableres et mere formelt samarbejde mellem de frivillige kræfter og øens turistvirksomheder (om markedsføring, overnatningstilbud og bespisning i forbindelse med arrangementerne).

Eksempler:

Halvmaraton på Endelave: www.endelave.dk/index.php?id=280

Fortællinger i fyrtårnet på Anholt: www.anholtfyr.blogspot.com

Æblets dag på Fejø: www.fejoek.dk/dokumenter/aebletsdag_2009.asp

Lokal finansiering: Man skal arbejde på, at det nødvendige lokale udviklingsarbejde kan finansieres lokalt.

Der blev bl.a. nævnt en 'turistafgift', som pålægges overnatninger, færgebilletter o.l. Afgiften skal være synlig for turisterne, så de ved, hvad de bidrager til. Der blev bl.a. henvist til den tyske kur-tax, som alle turister via færgebilletter, hotelregninger og entrebilletter betaler til lokale turist-myndigheder. I Norge kalder man dette for "Fællesgodefinansiering".

Afgiften kan f.eks. også have form som et sponsorat, hvor den enkelte turist indgår en slags frivillig 'sponsoraftale' med en lokal ø-turistforening.

Disse indtægter kan bruges til nye investeringer i infrastruktur og attraktioner og til udviklingsarbejde (møder, konsulentbistand osv.). Det vigtige er, at bidragsyderne kan se hvad de får ud af at bidrage.

Nye produkter i samarbejde

Som eksempler på produkter, som kan udvikles i samarbejde mellem flere ø-virksomheder blev nævnt:

1. En ø-pakke med ophold på 3-4 øer i løbet af en uge
Overnatning i ferielejligheder, bed & breakfast o.l. Pakken omfatter færgebilletter, overnatning og eventuelt 'billetter' til enkelte attraktioner.

2. Endags pakkerejser med færgetur, guidet tur, spisning m.m.
Findes i dag på bl.a. Omø, Avernakø og Tunø. Links:

- Omø: www.visitsydvestsjaelland.dk/danmark/da-dk/menu/presse/arkiv/pm-aktuel/omoe-ture.htm

- Tunø: www.tuno-avis.dk/guid1.htm

- Avernakø: www.avernakoe-geder.dk/21579769

3. Kultur-ruter / Kulturelle ø-oplevelser

På en ø-kultur-rute kan turisterne besøge 'kultur-attraktioner' på en række øer. Efter besøg på stederne kan få udstedt et ø-pas/ø-diplom (jf. pilgrims-ruter/pas).

Attraktionerne kan være kirker, diger, dæmninger, majtræet, historiske bygninger, færger m.m. Pakken, som kan købes på øerne og på turistkontorer, indeholder kort samt information om attraktionerne og om overnatning og færgeafgange. Ved attraktionerne kan man registrere, at man har været der og således til sidst dokumentere, at man kan få et ø-pas/ø-diplom.

Ø-diplomet kan være fremstillet af en af øernes kunsthåndværkere. Man kan invitere alle som har fået et pas til særlige begivenheder (en ø-fest e.l.)

4. Tang-turisme

Ved at udvikle tang til et (fødevarer-) produkt kan man samtidig og fra starten koble turisme på som en tilknyttet aktivitet:

- Tang festival (og andre events)
- Kunst-begivenheder med udgangspunkt i tang
- Bådture med tang-høst og fortællinger
- Tang-retter på restauranterne
- Erhvervsturisme (hvor fagfolk og andre vil lære noget om tang (jf. Samsø som energi-ø))

Man kan forestille sig andre lignende tema-produkter bygget op omkring f.eks. æbler (Fejø), vin (Årø m.fl.), oksekød & krydderurter (Endelave) osv.

5. Temaer

Guidede ture og pakkerejser kan tage udgangspunkt i 'temaer'. Det kan f.eks. være 'Sæler og fisk i øhavet', 'Lyø's historie', 'Tunø's fugleliv', 'Strynø – en iværksætter-ø' eller 'Æbleøen Fejø'.

Temaerne kan fungere som en platform til at fortælle gæsterne, hvad der er anderledes end på fastlandet – og til at skabe et fokuseret samarbejde blandt alle deltagende aktører.

Temaerne kan henvende sig til særlige målgrupper (mad-interesserede, ornitologer osv.) og dermed markedsføres i fagblade m.m.

Tema-tilbuddene kan også ses som produktudvikling, der giver opmærksomhed og PR (og dermed markedsføring), og som giver kontakt til specielle målgrupper – uden nødvendigvis at trække mange kunder på kort sigt. Det kan altså være en lidt mere langsigtet investering at udvikle disse tema-tilbud.

6. Kursus- og erhvervsturisme

Overnatningssteder og spisesteder kan i samarbejde tilbyde sig til virksomheder, der skal holde eksterne kurser eller møder. Dermed opnår man en større kapacitet (enkeltværelser!) og et mere interessant produkt, hvor det mere er øen end et enkelt 'kursussted' gæsterne besøger.

I et samarbejde kan dette produkt udvikle sig. Man kan f.eks.:

- Lade guidede ture og andre oplevelser/attraktioner indgå som en del af tilbuddet – også de lidt skæve ting, som almindelige turister ikke oplever (som premium produkter)
- Lave differentierede produkter med forskellige kvalitetsniveau (og prisniveau).
- Lave aftale med større virksomheder, som jævnligt 'sender' mindre grupper af medarbejdere på eksterne arbejdsdage/møder/kurser eller teambuildings-ture.
- Tilbyde sig til kommunens afdelinger og teams (til medarbejder-konferencer, arbejds møder o.l.)

Findes i dag bl.a. på Lyø (kontakt Rasmus Andersen <http://lyoe-ferie.dk>).

7. Fælles markedsføring

Ved at være fælles om markedsføringen kan ø-virksomhederne blive mere synlige. Og øen bliver synlig som en destination med flere tilbud. Markedsføringen kan være

- i lokale turistaviser og brochure,
- på færgen,
- på havnen,
- på hoteller, campingpladser o.l. på det nære 'fastland'.

Findes i dag bl.a. på Fejø: www.visitfejoe.dk

Andre fælles opgaver

Turisterhvervet på småøerne kunne også gå sammen om:

- konsulenthjælp til udviklingsopgaver ('rejsehold')
- analyser af turismen på småøerne (spørgeskemaer mm.)
- fælles 'landsdækkende' ø-markedsføring via f.eks. en hjemmeside (portal)

Kontakt info

◆ Claus Rex Christensen (61 30 15 91 og clausrex@gmail.com)

◆ Småøernes Erhvervsudviklingscenter

www.smaaøernes-erhverv.dk

Kontakt: Kai Winter (29 44 03 21 og kai@kernegaarden.dk)

◆ Småøernes Fødevarerenetværk / Kulinariske Ø-oplevelser

www.øspecialiteter.dk/index.php?id=18

◆ Småøernes Erhvervskonference på Strynø den 22.-23. januar 2010

v. Småøernes Erhvervsudviklingscenter og Småøernes Fødevarenetværk. Kontakt: Kai Winter (29 44 03 21 og kai@kernegaarden.dk)

◆ www.oe-portalen.dk v. Torben Vestergård (20 42 92 77 og torben@strynet.dk)

◆ Småøernes Aktionsgruppe

Koordinator Morten Priesholm (38 33 00 67 og mp@aktionsgruppe.dk)

INVITATIONEN

ma 21-09-2009 12:37

Fra: Morten Priesholm

Emne: Invitation til turisme-seminar 9. november 2009

Til virksomheder, foreninger m.fl. som koordinerer og udvikler turisme-tilbud på småøerne

Småøernes Aktionsgruppe inviterer hermed til endagsseminar om turisme-samarbejde på småøerne. Det sker mandag den 9. november 2009 på Danhostel Kragssbjerggaard ved Odense.

Med seminaret vil vi gerne sætte fokus på mulighederne for et tættere samarbejde om turisme. Det kan være mere samarbejde mellem turisme-virksomheder på den enkelte ø eller mellem flere øer:

- Hvad kan et samarbejde indeholde?
- Hvilke resultater kan vi forvente af et samarbejde?
- Hvad er udbyttet for øen og for den enkelte turisme-virksomhed?
- Kan vi udvikle nye turisme-produkter i fællesskab?
- Hvilken profil bør en fælles markedsføring af ø-turisme have?
- Hvilke faldgruber er der i et turisme-samarbejde?
- Hvordan sikrer vi, at kvaliteten er i orden, når vi samarbejder?
- Hvad forventer kunderne (turisterne) af et ø-samarbejde?
- Skal vi blive bedre til at samarbejde med det lokale turistkontor?
- Skal vi satse på samarbejde med hoteller, busselskaber o.a. på 'fastlandet'?
- Hvordan kan finansieringen se ud i et turisme-samarbejde?

Til at hjælpe os gennem dagens debat har vi inviteret Claus Rex Christensen, som er udviklingskonsulent hos VisitDenmark

Claus er involveret i flere typer af lokalt turisme-samarbejde, og arbejder med små og store udviklingsopgaver i samarbejde med lokale virksomheder og organisationer. Han deltog også på vores turisme-seminar i Snaptun, november 2008.

Til seminaret har vi inviteret en række virksomheder, foreninger m.fl., som i forvejen koordinerer og udvikler turisme-tilbud på småøerne (se vedhæftede liste over inviterede).

Det er vores håb, at vi med dette seminar, hvor vi har særlig fokus på 'samarbejde', kan være med til at skabe et endnu større udbytte af turisme-samarbejdet på småøerne.

Hilsner fra

Morten Priesholm

Projektkoordinator
Småøernes Aktionsgruppe

BREV TIL DELTAGERE

on 04-11-2009 10:32

Fra: Morten Priesholm

Emne: Turisme-seminar den 9. november

Seminar om turisme-samarbejde

Tak for jeres tilmeldinger til vores turisme-seminar på vandrehjemmet Kragtsbjerggaard ved Odense – på mandag den 9. november. Vi bliver ca. 25 øboere plus et par gæster (deltagerlisten er vedhæftet).

Vi har lagt vægt på, at alle deltagere på en eller anden måde i forvejen er med i et turisme-samarbejde. Så vi har et fælles udgangspunkt.

Vi håber på et seminar, hvor vi alle kan blive klogere på, hvad et turisme-samarbejde kan være, og hvordan det kan gribes an. Og at vi også kommer nærmere hvilken type samarbejde, der er behov for på småøerne.

For os et det første og mest oplagte skridt, at turisme-virksomhederne på en enkelt ø samarbejder. Næste skidt kan være, at nogle ø-virksomheder begynder at samarbejde på tværs af en gruppe øer. Nå, men det snakker vi mere om på mandag.

Dagen kommer til at forløbe som en vekselvirkning mellem korte oplæg fra Claus Rex Christensen (konsulent hos VisitDenmark) og diskussioner. Vi tager nok også noget af debatten i mindre grupper. Meningen er, at I skal komme til orde.

Vores mål er ikke at nå til håndfaste konklusioner eller at få præsenteret en stribe projektideer. Vores mål er at få en debat og at få samlet erfaringer, viden og synspunkter, som vi alle kan bruge i vores arbejde med ø-turisme.

Hilsner fra

Morten Priesholm

Projektkoordinator
Småøernes Aktionsgruppe

Deltagere i turisme-seminar den 9. november 2009

		Mail	Tlf.	Web
1.	Brummersgård, Årø Marianne Weimann Karsten Hansen	info@brummersgaard.dk	74 58 31 14	www.brummersgaard.dk
2.	Endelave Lægeurtehave Anne Marie Søvang Tove Yde	info@endelave-laegeurtehave.dk	75 68 96 95	www.endelave-laegeurtehave.dk
3.	Fejø Møllebutik og Turistinformation Anne Moloney	info@visitfejoe.dk	54 46 21 21.	www.visitfejoe.dk
4.	Havguiden, Strynø Poul Henrik Harritz	pjh@sydforfyn.dk	21 73 12 13	www.havguiden.dk
5.	Is fra Skarø Britta Tarp	bt@biosynergy.dk	29 29 15 20	www.isfraskaroe.dk
6.	Lyø Ferielejligheder Rasmus Andersen	mail@lyoe-ferie.dk	62 61 97 39 30 70 97 39	www.lyoe-ferie.dk
7.	Mandø Fællesråd v. Preben Jørgensen	prebenbech@mail.tele.dk	75 44 31 44	
8.	Omø Beboer- og Grundejerforening Annette Iversen	kontakt@oe-liv.dk	58 19 91 80	
9.	Omø Guiden Hanne Schultz	mail@net-lodsen.dk	58 16 50 01 20 41 06 09	
10.	Orøkontor Jens Johan Dalhkild	oroekon@vestnet.dk jensjohan@langdal5.dk	59 47 08 70	
11.	Sejerø Udviklingsforum Klaus Perkild	klaus.perkild@gmail.com	28 24 58 50	
12.	Småøernes Erhvervsudviklingscent er Kai Winter	info@smaaoeernes-erhverv.dk	54 72 21 21 29 44 03 21	www.smaaoeernes-erhverv.dk
13.	Småøernes Fødevarer-netværk Sv. Aage Hansen	sah@bitas.dk	54 72 21 21 29 44 03 21	www.oespecialiteter.dk
14.	Strynø Gl. Mejeri Kirsten Poulsen Torben Vestergård	info@strynoe-mejeri.dk	62 51 51 92	www.strynoe-mejeri.dk
15.	Tunø Guiden Hanne Tromborg- Thaysen	tromborgthaysen@mail.dk	86 55 31 41 21 13 17 67	

16.	Turismegruppen Endelave Michael Rasmussen	post@hulmur.dk		
17.	Småøernes Aktionsgruppe Carl Holmberg Claus Jensen Morten Priesholm	camping@hjarnoe.dk cj@danske-smaaoer.dk mp@aktionsgruppe.dk		
18.	Ø-handlingsplaner Kirsten Malling Olsen Henrik Ingemann	kirsten@mallingo.dk hen5600@stofanet.dk	25 47 65 62 60 15 01 01	
19.	Claus Rex Christensen, Visit Denmark	crc@visitdenmark.com		